

จีน...พันธมิตรทางการค้าและการลงทุนของพม่า

จีนดำเนินความสัมพันธ์กับพม่าในฐานะประเทศเพื่อนบ้านซึ่งเป็นมิตรประเทศที่ดีมาอย่างยาวนาน นับตั้งแต่เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2493 ที่ทั้งสองประเทศได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน และในปี 2514 ได้จัดให้มีการลงนามในข้อตกลงทางการค้าระหว่างกัน ต่อมาในปี 2531 ทั้งสองประเทศได้จัดทำข้อตกลงทางด้านการค้าผ่านชายแดนอย่างเป็นทางการ เนื่องจากจีนเล็งเห็นความสำคัญของพม่าในฐานะที่เป็นประตูการค้าที่เชื่อมต่อไปยังประเทศต่าง ๆ ในแถบเอเชียใต้ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งนี้ การที่พม่าถูกคว่ำบาตรจากนานาประเทศ อาทิ สหรัฐฯ ที่ประกาศห้ามมิให้บริษัทของตนเข้ามาทำธุรกิจในพม่า รวมทั้งห้ามมิให้มีการนำเข้าสินค้าที่ผลิตหรือประกอบในพม่า เนื่องจากอ้างว่าพม่าไม่ยอมปฏิรูประบบการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย รวมทั้งยังมีปัญหาด้านการละเมิดสิทธิมนุษยชนและปัญหาชนกลุ่มน้อย ส่งผลให้พม่าต้องหันมาพึ่งพาประเทศจีนทั้งทางด้านการค้าและการลงทุนมากยิ่งขึ้น ทำให้การค้าและการลงทุนระหว่างจีนและพม่าขยายตัวอย่างรวดเร็ว

ความสัมพันธ์ด้านการค้า..... พม่าเป็นฝ่ายรุก

การค้าระหว่างจีนและพม่า (รวมการค้าชายแดน) มีมูลค่าสูงถึง 1.15 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2547 เพิ่มขึ้น 6.3% จากปีก่อนหน้า โดยจีนเป็นฝ่ายเกินดุลพม่า 731 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สำหรับการค้าชายแดน พบว่าสัดส่วนราว 35% ของมูลค่าการค้าชายแดนระหว่างจีนและพม่าทั้งหมด (ประมาณ 400 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) เป็นการค้าชายแดนผ่านเมืองมูเซ (Muse) ในรัฐชานของพม่า กับเมือง Jiegao และเมือง Ruili ในมณฑลยูนนานของจีน ทั้งนี้ จีนและพม่ายังตั้งเป้าหมายที่จะขยายมูลค่าการค้าระหว่างกันให้มากขึ้น โดยคาดว่าในปี 2548 มูลค่าการค้าระหว่างกัน (รวมการค้าชายแดน) จะสูงถึง 1.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยทั้งสองฝ่ายได้ร่วมกันพัฒนาปัจจัยที่จะเอื้อต่อความสัมพันธ์ ดังนี้

1. ก่อสร้างหรือปรับปรุงเส้นทางคมนาคมระหว่างกัน

- ก่อสร้างทางหลวง 2 สาย โดยทางหลวงสายแรก เชื่อมระหว่างเมืองเถิงชง (Tengchong) ในมณฑลยูนนานของจีนกับเมืองมิตจีนา (Myitkyina) ในรัฐกะฉิ่นของพม่า มูลค่าการก่อสร้างราว 180 ล้านดอลลาร์ เริ่มก่อสร้างเมื่อปี 2547 และคาดว่าจะก่อสร้างแล้วเสร็จภายในปี 2548 ส่วนทางหลวงสายที่สอง จะเชื่อมเมืองจางเฟิง (Zhangfeng) ของจีนกับเมืองภามอ (Bhamo) ในรัฐกะฉิ่นของพม่า ซึ่งมีท่าเรือที่สำคัญสำหรับใช้ขนส่งสินค้าระหว่างพม่าและจีน โดยมีมูลค่าก่อสร้างราว 28 ล้านดอลลาร์ และเริ่มก่อสร้างในช่วงปลายปี 2547 คาดว่าจะเปิดใช้ได้ภายในปี 2549

- ก่อสร้างถนนจากรัฐกะยา (ติดกับชายแดนไทย ที่บ้านน้ำเพียงดิน ต.ผาบ่อง จ.แม่ฮ่องสอน) ไปเชื่อมกับทางหลวงหมายเลข 5 ซึ่งสามารถเชื่อมต่อไปยังเมืองตองยี (Taunggyi) และเมืองเซียงตุง (Kengtong) ของพม่า และเข้าสู่มณฑลยูนนานของจีน โดยจีนให้เงินสนับสนุนการก่อสร้างราว 500 ล้านบาท เนื่องจากจีนมีแผนจะใช้เส้นทางดังกล่าวในการขนส่งแร่พลวงที่บริษัทรวมทุนของจีนได้รับอนุมัติให้ทำเหมืองแร่พลวงบนพื้นที่กว่า 500 ไร่ ในรัฐกะยาของพม่า

- ก่อสร้างถนนเชื่อมเมืองคุนหมิง (Kunming) ของจีนและเมืองจิตตะกอง (Chittagong) ของบังกลาเทศ ผ่านพม่าเพื่อขยายการค้าไปยังประเทศในเอเชียใต้ ขณะนี้อยู่ระหว่างการเจรจารายละเอียดของโครงการดังกล่าวอยู่

2. ก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณชายแดน ปัจจุบันรัฐบาลพม่ากำลังเร่งก่อสร้างห้องเย็นและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ บนเนื้อที่กว่า 632.5 ไร่ บริเวณเมืองมุเซะ ซึ่งติดกับมณฑลยูนนานของจีน เพื่อส่งเสริมการส่งออกสินค้าประมงไปยังประเทศจีน โดยการก่อสร้างดังกล่าวเริ่มขึ้นในเดือนมิถุนายน 2548 และคาดว่าเมื่อการก่อสร้างเสร็จสมบูรณ์ จะทำให้เมืองมุเซะเป็นด่านการค้าขนาดใหญ่ที่จะส่งสินค้าออกไปจีน ทั้งนี้ กรมประมงของพม่ารายงานว่า ในปีงบประมาณ 2547/48 (1 เมษายน 2547 - 31 มีนาคม 2548) พม่ามีปริมาณการส่งออกสินค้าประมงผ่านเมืองมุเซะไปยังจีนเพิ่มขึ้นเป็น 106,630 ตัน จาก 85,846 ตัน ในปีงบประมาณก่อนหน้า

3. จัดงานแสดงสินค้า เมื่อเดือนธันวาคม 2547 ที่ผ่านมา พม่าได้จัดงานแสดงสินค้าบริเวณชายแดนระหว่างเมืองมุเซะของพม่าและเมืองรุยหลี่ (Ruili) ในมณฑลยูนนานของจีน โดยพม่ามีแผนจะขยายการส่งออกไปยังจีนผ่านการค้าชายแดนมากขึ้น

ความสัมพันธ์ด้านการลงทุน.....พม่าเป็นฝ่ายรับ

การพม่าที่มีทรัพยากรเหมืองแร่ แหล่งสำรองน้ำมันและก๊าซธรรมชาติที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาอยู่เป็นจำนวนมาก (พม่ามีแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติตามแนวชายฝั่งราว 46 แห่ง และในทะเลอีก 25 แห่ง) ประกอบกับการที่จีนต้องการลดการพึ่งพาการนำเข้าน้ำมันจากประเทศในตะวันออกกลาง ดังนั้น จีนจึงได้เข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมเหมืองแร่และพลังงานในพม่าหลายโครงการ อาทิ

- เมื่อเดือนมิถุนายน 2547 บริษัท China Non-Ferrous Metal Mining and Construction ของจีนและกระทรวงเหมืองแร่ของพม่า ได้ลงนามในข้อตกลงเพื่อพัฒนาเหมืองแร่ निकเกิลร่วมกัน โดยทางบริษัทฯ มีแผนจะลงทุนราว 1.5 ล้านยูโร (หรือประมาณ 76.9 ล้านบาท) ในการสำรวจและขุดเจาะแร่ निकเกิล บริเวณเทือกเขา Tagaung Taung ในเมือง Thabeikkyin ของพม่า ทั้งนี้ คาดว่าบริเวณดังกล่าวจะมีสินแร่ต่าง ๆ ประมาณ 40 ล้านตัน และจะสามารถผลิต निकเกิลบริสุทธิ์ได้ถึง 800,000 ตัน คิดเป็นมูลค่าราว 9,600 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งหากโครงการดังกล่าวประสบผลสำเร็จ จะทำให้พม่ามีโรงงานผลิต निकเกิลเป็นแห่งแรกของประเทศ

- เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2547 Myanmar Oil and Gas Enterprise : MOGE (เป็นบริษัทของรัฐบาลพม่า) และบริษัท Dian-Qian-Gui (เป็นบริษัทลูกของบริษัท SINOPEC ของรัฐบาลจีน) ได้ลงนามในสัญญาสำรวจและขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติร่วมกัน ครอบคลุมพื้นที่กว่า 12,000 ตารางกิโลเมตร ในเขต Sagaing Magway และ Mahutaung ของพม่า

- เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2548 บริษัท China National Offshore Oil (CNOOC) และบริษัท China Huangiu Contracting and Engineering Corporation ของจีน รวมทั้งบริษัท Golden Aaron ของสิงคโปร์ และบริษัท Myanma Oil and Gas Enterprise ของรัฐบาลพม่า ร่วมลงนามในสัญญาเพื่อสำรวจหาแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติในพม่าบนพื้นดินในหลุม C-1 ในเขต Indaw-Yenan ครอบคลุมพื้นที่ราว 17,000 ตารางกิโลเมตร, หลุม C-2 ในเขต Shwebo-Monywa รัฐสะกาย ครอบคลุมพื้นที่ราว 26,000 กิโลเมตร, และหลุม M-2 บริเวณนอกชายฝั่งของอ่าวมะตะมะ ในรัฐตะนาวศรี ครอบคลุมพื้นที่ราว 9,600 กิโลเมตร

ส่วนเศรษฐกิจต่างประเทศ ฝ่ายวิชาการ

กรกฎาคม 2548